

piata kapitola

MÁJ

ZAPÍSAĽA SOM SI všetky úryvky o duchoch, ktoré sa mi podarilo nájsť, rozložila som ich na konferenčný stolík, roztriedila ich a každý z nich si niekoľko ráz prečítala. Pomaly som si začínala myslieť, že samotní duchovia nikdy neboli podstatní. Mabel mala pravdu, nič nerobili, iba postávali.

O duchov vôbec nešlo. Išlo o to, akými slovami strašili.

Duchovia guvernanteke povedali, že nikdy nezistí, čo je láska.

Duch povedal Jane Eyrovej, že je sama.

Duch povedal Buendíovcom, že ich najhoršie obavy sa splnia: je im súdené dokola opakovať tie isté chyby.

Načmárala som niekoľko poznámok, potom som schytila *Jane Eyrovú* a vystrela sa na gauči. Spolu s románom *Sto rokov samoty* patrila medzi moje obľúbené knihy a prečítala som ju toľko ráz, že sa to nedá spočítať. Zatiaľ čo *Sto rokov samoty* ma uchvátilo magickými výjavmi, spleťnosťou a hĺbkou, pri čítaní *Jane Eyrovej* mi zvieralo srdce. Jane bola nesmierne osamelá. Neuveriteľne silná, poctivá a úprimná. Oba romány som zbožňovala, ale každý uspokojoval inú túžbu.

Práve keď sa Rochester chystal požiadať Jane o ruku, začula som deda, ako na prízemí štrngoce kľúčmi. O chvíľu vošiel dnu a pískal si.

„Prišla ti pošta, že si taký veselý?“ opýtala som sa ho.

„Napíš list, dostaneš list.“

„Na vás dvoch sa dá spoľahnúť.“

Rozbehla som sa dolu schodmi, aby som mu pomohla vy-niesť tašky s nákupom a odložiť potraviny. Potom som sa vrátila k *Jane Eyrovej*, kým on zmizol vo svojej pracovni. Rada som si predstavovala, ako si tam osamote číta listy, sedí v sklápacom kresle s cigaretami a krištáľovým popolníkom. Nečujne pohybuje perami, mlčky vyslovuje jednotlivé slová, kým cez otvorené okno do miestnosti prúdi slaný vzduch.

Premýšľala som, aké listy asi píše. Občas som na jeho stole letmo zazrela štósy starých zbierok poézie. Napadlo mi, že z nich možno cituje. Alebo píše vlastné verše, prípadne ich kradne a vydáva za svoje.

A kto vlastne bola tá Birdie? Hovorila som si, že bude najmilšia zo všetkých dám. Čakala na dedove listy. Odpovedala na ne. V duchu som ju videla, ako sedí v hojdacom kresle na verande, popíja ľadový čaj a krasopisne mu píše. Keď netrávila čas odpisovaním starému otcovi na listy, pravdepodobne sa starala o popínavé výhonky bugenvileí alebo maľovala akvarely krajíniek.

Možno však mala divokejšiu povahu. Možno patrila k starým mamám, ktoré nadávajú a chodia tancovať a v očiach sa im sem-tam zablyskne rovnaká prešibaná iskra ako dedovi. Keby sa raz ocitli v tej istej miestnosti, možno by ho hravo porazila v pokri a večer čo večer by s ním neskoro do noci fajčila cigarety. Musia len nájsť spôsob, ako prekonať vzdialenosť niekoľkých štátov, ktoré ich oddeľujú. Podarí sa im to, keď ho už nebudem obmedzovať.

Tá myšlienka mi niekedy nedala spať a sťahoval sa mi z nej žalúdok. Keby nebolo mňa, dedo by bol možno dávno vymenil San Francisco za Skalnaté vrchy. Okrem mňa tu mal len Jonesa, Freemana a Boa a zdalo sa mi, že ich už nemá tak rád ako kedysi. Stále spolu hrávali karty, no smiali sa oveľa zriedkavejšie.

„Môžem ťa vyrušiť pri čítaní? Dnes som dostal niečo naozaj výnimočné,“ ozval sa odrazu dedo.

Stál v obývačke a usmieval sa na mňa.

„Ukáž.“

„Dobre. No vopred sa ti ospravedlňujem, lebo ti nedovolím sa ich dotknúť. Sú veľmi jemné.“

„Budem si dávať pozor.“

„Len sed', donesiem ti ich ukázať.“

Zagúľala som očami.

„Ale no tak, námorníčka,“ zahriakol ma. „Negúľaj očami. Nebuď taká. Sú veľmi vzácne.“

Zatváril sa dotknuto, čo ma zamrzelo.

„Fajn, budem sa iba pozerat',“ slúbila som.

Prikývol.

„Som zvedavá!“

„Idem po ne. Počkej tu.“

Vrátil sa s poskladanou tmavozelenou látkou v náručí a len čo ju rozprestrel, uvedomila som si, že hľadím na šaty.

Naklonila som hlavu.

„Patria Birdie,“ vysvetlil.

„Poslala ti šaty?“

„Chcel som, aby mi dala niečo na pamiatku. Napísal som jej, aby ma prekvapila. Ráta sa to ako darček, aj keď som ju oň poprosil.“

Pokrčila som plecami. „Iste.“

Niečo na tých šatách ma zarazilo. Mali čipkované ramienka a pás zdobila bielo-ružová výšivka.

„Také by si obliekla mladá žena.“

Dedo sa usmial.

„Si bystrá,“ pochválil ma. „Nosila ich, keď bola mladá. Povedala, že mi ich môže poslať, lebo už nie je taká štíhla ako kedysi. Neoblečie si ich a navyše sa dáme v jej veku nehodiť.“

Ešte posledný raz si šaty dôkladne premeral, potom ich prehovel na polovicu a zvinul. Po celý čas ich nepustil z rúk a napokon si ich pevne pritisol k hrudi.

„Sú prekrásne,“ povedala som.

Neskôr, keď po večeri umýval riad a ja som ho utierala, opýtala som sa ho: „Dedo, prečo sa s kamarátmi nikdy nerozpráváš o Birdie?“

Uškrnul sa na mňa. „Nechcem, aby mi závideli,“ vysvetlil. „Nie každý môže mať taký vzťah, aký máme my.“

O niekoľko dní som sedela na dlážke v Mabelinej obývačke. Prezerali sme si fotoalbumy. „Nebola som najkrajšie bábätko,“ skonštatovala Mabel.

„Čo to trepeš? Bola si dokonalá! Roztomilé saranča. Čo povieš na túto?“ ukázala Ana na fotku, na ktorej bola Mabel zavinutá v bielej perinke a schuti zívala.

„Chcela by som takú, kde vyzerám aspoň o trochu menej... zmorene.“

Keďže sme chodili do posledného ročníka, dali nám za úlohu priniesť fotku z detstva, ktorú uverejnia v ročenke. Termín odovzdania sa nezadržateľne blížil. V ten rok mala zostavenie ročenky na starosti Eleanor a pôsobila čoraz nervóznejšie. Do školského rozhlasu jačala každý deň čoraz piskľavejším hlasom: „*Prosím vás, naozaj vás prosím*, aby ste mi ich čím skôr poslali!“

„Ty si si už svoju vybrala?“ opýtala sa ma Ana, keď sa posadila naspäť na gauč a vrátila sa ku kresbe, ktorej sa predtým sústredene venovala.

„Nemám fotku z detstva.“

Otvorila skicár na čistej strane.

„Ani jednu?“

„Asi nie. Nikdy mi nijakú neukázal.“

„Môžem ťa nakresliť?“

„Myslíš to vážne?“

„Za desať minút ťa načrtnem.“

Potľapkala na miesto vedľa seba. Posadila som sa. Skôr ako priložila uhlík na papier, skúmavo sa mi zahľadela na tvár. Pozorne si prezerala moje oči, uši, tvar nosa, líčne kosti, krk a ne-

nápadné pehy na lícach, ktoré si nikdy nikto nevšimol. Načiahla ruku a spoza ucha mi uvoľnila vlasy, takže mi spadli do tváre.

Začala kresliť a ja som sa na ňu pozerala, ako keby som ju kreslila tiež. Sledovala som tvar jej očí, uší a nosa. Červeň na lícach a jemné vrásky smiechu. Svetlohnedé škvrnky v tmavohnedých očiach. Uprela zrak na papier, potom zdvihla hlavu a zadívala sa na nejakú časť mojej tváre. Po čase som si uvedomila, že len čo sa pozrie do skicára, čakám na okamih, keď sa od neho opäť odlepí a zahľadí sa na mňa.

„Tak, našla som dve,“ povedala Mabel. „Na tejto mám desať mesiacov a konečne vyzerám ako človek. Na druhej už ani nie som novorodenec, skôr batola, ale vyzerám rozkošne. Aspoň si myslím.“

Zamávala nám fotkami pred očami.

„Obe sú krásne!“ zvolala Ana a pri pohľade na ne sa žiarivo usmiala.

„Hlasujem za prvú,“ rozhodla som sa. „Aké si mala buclaté stehienka! Zlaté bábätko!“

Vyšla z izby, aby fotku naskenovala a poslala, a s Anou sme sa v obývačke ocitli sami.

„Ešte chvíľočku,“ oznámila mi.

„Okej.“

„Chceš to vidieť?“ opýtala sa ma, keď dokreslila.

Prikývla som. Položila mi skicár na kolená. Dievčatko na papieri vyzeralo ako ja, no zároveň som to nebola ja. Nikdy predtým ma nikto nenakreslil.

„Aha,“ Ana ku mne vystrela ruky špinavé od uhlíka. „Musím sa ísť umyť, ale niečo mi vrta v hlave. Nejdeš so mnou?“ Prešla som za ňou z obývačky do kuchyne, kde zápästím otočila mosadzný vodovodný kohútik a pustila vodu. „Neverím, že nemá nič, o čo by sa s tebou mohol podeliť. Aj keď možno nemá *veľa* fotografií, jedna alebo dve sa určite nájdu!“

„Čo ak mu mamine veci neposlali?“

„Si jeho vnučka. Keď zomrela, mala si takmer tri roky, nie? V tom čase už nejakú tvoju fotku stopercentne mal.“ Do svetlozelenej utierky na riad si utrela ruky. „Opýtaj sa ho. Myslím si, že keď sa ho opýtaš, *niečo* vyhrabe.“

Keď som sa vrátila domov, dedo sedel v kuchyni a pil čaj. Vedela som, že to musím spraviť teraz alebo nikdy. Keby som sa rozhodla čakať do rána, stratila by som odvahu.

„Do ročenky máme priniesť fotky z útleho detstva, lebo tento rok končíme. Tak mi napadlo, či niekde nejaké nemáš.“ Nervózne som prestúpila z nohy na nohu. Uvedomila som si, že rozprávam tenkým a rozochveným hlasom. „Teda... nemusia to byť fotky z najútlejšieho detstva. Môžu byť z čias, keď som mala dva či tri roky. Hlavné je, aby som bola malá. Podľa mňa také fotky nemáme, čo vôbec neprekáža, ale pre istotu som sa ťa musela spýtať.“

Dedo sa ani nepohol. Uprene hľadel do hrnčeka s čajom.

„Skúsím sa pozrieť do starých škatúl. Uvidíme, či niečo nájdem.“

„To by bolo skvelé.“

Otvoril ústa, akoby chcel niečo dodať, no vzápätí si to rozmyslel. Keď som na druhý deň prišla zo školy domov, čakal na mňa v obývačke. Nepozrel sa na mňa.

„Námorníčka,“ začal. „Hľadal som, ale...“

„To nič,“ skočila som mu do reči.

„O toľko vecí sme prišli...“

„Ja viem.“ Mrzelo ma, že mi to musí vysvetľovať, bolelo ma, že som v ňom vyvolala spomienky na všetko, čo stratil. V duchu som znova začula, ako vykričal výchovnú poradkyňu. „*Vy mi pripomínate, aby som na ne spomínal?*“

„Naozaj, dedo.“ Stále sa mi nedokázal pozrieť do očí. „*Naozaj sa nič nedeje.*“

Presne som vedela, ako to dopadne, no napriek tomu som sa ho musela spýtať. Bola som znechutená z toho, že som ho tak rozrušila, a aj z toho, že som si dovolila naivne dúfať v niečo, čo neexistovalo.

Dlho som sa prechádzala po pláži Ocean Beach, kým som nedošla k útesu, na vrchu ktorého sa týčila reštaurácia Cliff House, a potom som sa otočila, aby som sa vrátila. Keď som sa ocitla na mieste, kde som začínala, ešte som nebola pripravená zamieriť domov, preto som si sadla na pieskovú dunu a sledovala vlny, ktoré sa ligotali v popoludňajšom slnku. Neďaleko som zbadala ženu s dlhými hnedými vlasmi v mokrom neoprénovom obleku. Po chvíli si ku mne prisadla.

„Ahoj,“ pozdravila ma. „Volám sa Emily. Kamarátila som sa s Claire.“

„Áno, pamätám si vás.“

„V poslednom čase sem chodievam častejšie, však?“ Ukazovákou namierila na pobrežie, kde sa v diaľke prechádzal dedo. Bol sám. „Predtým som ho dlho nevidela, no teraz ho vídam takmer každý týždeň.“

Nevedela som jej odpovedať. Ak som nerátala vychádzky do potravín a pravidelné partičky pokru, nemala som najmenšie tušenie, kam dedo chodí. Niekoľko ráz som ho stretla na pláži, ale takto popoludní som sem zvyčajne nechodievala.

„Vedel perfektne surfovať,“ povedala. „Išlo mu to lepšie ako väčšine z nás, hoci bol starší.“

O surfovaní sa so mnou dedo nikdy nerozprával, ale občas prehodil nejakú poznámku o vlnách, z čoho som usúdila, že o vode vie veľa. Mala som podozrenie, že kedysi sa surfovaním živil, no nikdy som sa ho na to neopýtala.

„Raz sa stala zaujímavá príhoda,“ pokračovala Emily. „Niekoľko mesiacov po Clairinej smrti. Počula si o nej?“

„Možno,“ odvetila som, hoci som nijaké príhody nepoznala. „No aj tak mi ju môžete vyrozprávať.“

„Odvtedy, čo sme prišli o Claire, sme ho na vlnách už nevideli. Jednu sobotu sme sa viacerí rozhodli stráviť surfovaním. Vtom sa na pláži zjavil tvoj dedo s doskou pod pazuchou. Niekoľkí z nás si všimli, ako kráča po pláži, a hneď sme vedeli, že musíme niečo urobiť. Prejaviť mu úctu, ukázať mu, ako nás bolí, čo sa stalo. Tak sme vyšli z vody. Zavolali sme aj na ostatných, ktorí ho nezbadali. Netrvalo dlho a v oceáne zostal sám. Všetci sme sa postavili do radu na pobreží a sledovali ho. Ani sme sa nepohli. Už si presne nepamätám, ako dlho sme ho pozorovali, no zostali sme na mieste, kým neprestal surfovať. Keď skončil, doplával na pláž, dosku si znova strčil pod pazuchu a prešiel popri nás, akoby sme boli neviditeľní. Ani neviem, či nás vôbec postrehol.“

Dedo už kráčal bližšie pri nás, no vedela som, že sa neobzrie a nezbadá ma. Rozhodla som sa, že naňho nezavolám. Naraz sa prihnala prílivová vlna, ktorá ho zjavne zaskočila, no takmer vôbec pred ňou neustúpil. Premočila mu nohavice až po kolená, ale on kráčal ďalej, akoby sa nič nestalo.

Emily sa zamračila.

„Viem, že ti to nemusím hovoriť,“ začala, „ale voda môže byť nebezpečná. Dokonca aj vtedy, keď sa iba prechádzaš po pobreží.“

„Áno,“ prikývla som a pocítila som nával strachu, ktorý ešte znásobil pocity viny. Vydolovala som z neho spomienky, na ktoré sa všemožne usiloval zabudnúť? Vyhнала ho sem moja prosba? „Mala by som ho varovať.“

Emily z neho nespúšťala zrak. „On to predsa veľmi dobre vie.“